

---

## Abstract 14:11-1

---

**Torsdag den 5:e september 15:45-17:15 Park Inn**

### Vad säger SSM?

*Torsten Cederlund, Strålsäkerhetsmyndigheten*

*Torsten.Cederlund@ssm.se*

Strålskyddslagstiftningen grundas på ICRP:s rekommendationer. ICRP:s strålskyddsfilosofi vilar på tre hörnpelare, Berättigande, Optimering och Dosgränser. Med berättigande avses att bestrålningen ska ge mer nytta än skada, med optimering avses att stråldosen ska vara så liten som rimligen möjligt och dosgränser får inte överskridas.

Speciellt för sjukvården är att bedömningen av om det är berättigat att använda strålning ligger hos yrkesprofessionen snarare än hos regering eller reglerande myndighet. Det huvudsakliga målet med medicinska bestrålningar är att göra mer nytta än skada för patienten, samtidigt som hänsyn måste tas till att personal och andra berörda inte utsätts för alltför stora risker. Ansvar för att en enskild undersökning är berättigad ligger hos de berörda läkarna. Att belysa och informera om vikten av berättigande av medicinska undersökningar är därför en principiell och mycket viktig del i myndighetens arbete för en strålsäker sjukvård.

Principen för berättigande appliceras på tre nivåer inom sjukvården:

1. Den första nivån består i att strålningen inom sjukvården generellt anses godtagbar då den gör mer nytta än skada.
2. På den andra nivån fastställs att en viss specificerad undersökning med ett specificerat syfte, t.ex. röntgenundersökningar av bröstkorgen för patienter som uppvisar relevanta symptom, är berättigad. Målet med berättigandets andra nivå är att bedöma huruvida den radiologiska undersökningen normalt kan förbättra diagnosen eller behandlingen eller bidra med nödvändig information om de bestrålade individerna.
3. På den tredje nivån bedöms huruvida tillämpningen av undersökningen av en enskild patient är berättigad. Det vill säga den specifika tillämpningen ska vara bedömd att ge mer nytta än skada för den individuella patienten. Alltså ska alla enskilda medicinska bestrålningar bedömas i förväg, med hänsyn tagen till de specifika målen med bestrålningen och egenskaper hos den berörda patienten

Några dosgränser finns i princip inte för patienter, vilket innebär att om patienten har nytta av undersökningen kan den alltid utföras oavsett stråldos, kravet på optimering gäller dock. Å andra sidan ska undersökningen inte utföras om patienten inte har någon direkt nytta av den, oavsett hur låg stråldosen är.